

آزادی معنوی

(چاپ جدید با ویرایش جدید)

متفکر شهید استاد مرتضی مطهری

انتشارات صدرا

سرشناسه	مطهری، مرتضی، ۱۳۵۸-۱۳۹۸.
عنوان و نام پدیدآور	آزادی معنوی [ویرایش ۳] / مرتضی مطهری.
مشخصات نشر	تهران: صدرا، ۱۳۷۸.
مشخصات ظاهری	۲۷۲ ص.
شابک	978-964-5600-55-4
وضعیت فهرست‌نویسی	فیبیا
موضوع	اسلام -- مقاله‌ها و خطابه‌ها.
موضوع	خودسازی (اسلام) -- الف. عنوان. ب. گفتارهای معلوی.
رده‌بندی کنگره	۴۷ م ۶ / ۵ / ۱۰ BP
رده‌بندی دیویی	۲۹۷/۰۸

آزادی معنوی

اثر: استاد شهید آیت‌الله مرتضی مطهری

نوبت چاپ: هشتاد و یکم، بن ۹/۱۰/۱۳۹۲

تعداد: ۱۰۰۰ نسخه

بها: ۴۸/۰۰۰ تومان

حروفچینی، لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مؤسسه چاپ فجر (۱۳۹۵). تلفن: ۳۳۱۱۹۷۹۶
ناشر: انتشارات صدرا (با کسب اجازه از شورای نظارت بر نشر آثار استاد شهید)
کلیه حقوق چاپ و نشر مخصوص ناشر است.

● تهران: شعبه ۱: خیابان ناصرخسرو، مقابل دارالفنون، کوچه دکتر مسعود، تلفن: ۳۳۹۱۵۱۳

شعبه ۲: خیابان انقلاب، بین خیابانهای دانشگاه و ابوریحان، پلاک ۱۶۳، تلفن: ۶۶۳۶۱۰۸۶

شعبه ۳: خیابان پاسداران - خیابان ناطق نوری - بوستان کتاب - تلفن: ۲۱۰۵۲۴۸

● قم: شعبه ۱: خیابان ارم، تلفن: ۳۷۷۳۱۵۲۲، دورنگار: ۳۷۷۴۷۳۱۴

شعبه ۲: مجتمع ناشران ۳۷۸۴۷۵۹۵

پایگاه اینترنتی و فروشگاه آنلاین: motahari.org

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۶۰۰-۵۵-۴ ISBN: 978-964-5600-55-4

فهرست مطالب

فصل اول: آزادی معنوی

۱۰	کلمه «مولا».....
۱۱	معنی «آزادی».....
۱۳	اقسام آزادی.....
۱۴	آزادی اجتماعی در قرآن.....
۱۶	آزادی خنوع.....
۱۷	وابستگی زادی اجتماع به آزادی معنوی.....
۱۹	آزاد مرد واقعی..... □
۲۴	انسان، یک موجود مرکب.....
۲۵	بردگی روح انسان نسبت به انسانهای دیگر.....
۲۸	بردگی مال و ثروت.....
۳۱	«من» انسانی و «من» حیوانی.....
۳۲	قضاوت انسان درباره خود.....
۳۵	ملامت وجدان.....
۳۶	مجازات انسان خودش را.....
۳۷	آزادی معنوی، بزرگترین برنامه انبیاء.....

فصل دوم: عبادت و دعا

۴۰	کلمه «احیاء».....
۴۱	روح عبادت، یاد خدا.....
۴۴	حدیثی از امام صادق علیه السلام.....
۴۶	اولین درجه ربوبیت: تسلط بر نفس.....
۴۷	دومین درجه: مالک خاطرات نفس بودن.....
۴۸	حضور قلب امام سجاده در حال نماز.....
۴۹	تقوا.....
۵۱	درجات بالاتر..... □
۵۷	نزدیک شدن حقیقی.....
۵۷	نزدیک شدن مجازی.....
۶۰	معنی قرب به خدا.....

- ۶۲ اولین اثر عبادت، تسلط بر خود.
- ۶۳ سخن ابن سینا تسلط بر قوه خیال.
- ۶۴ تسلط بر قوه خیال.
- ۶۵ تعبیر پیغمبر اکرم از «دل».
- ۶۷ بی‌نیاز شدن روح از بدن.
- ۶۹ قدرت بر تصرف در بدن.
- ۶۹ قدرت بر تصرف در دنیای بیرون.
- ۷۲ علی علیه السلام در بستر شهادت.

□

- ۷۶ نمونه از افراط در عبادت.
- ۷۸ افراط در توجه به مسائل اجتماعی.
- ۸۰ علی علیه السلام، نمونه کامل اسلام.
- ۸۳ چهره یک جامعه اسلام.
- ۸۵ سبک شمردن ماز.
- ۸۷ وضوی علی علیه السلام.
- ۸۹ سبک شمردن سایر عبادات.

□

- ۹۲ ایمان، پشتوانه اخلاق و عدالت.
- ۹۵ معنی عصمت.
- ۹۷ توأم بودن نماز با امور دیگر.
- ۹۷ ۱. نظافت.
- ۹۷ ۲. حقوق اجتماعی.
- ۹۸ ۳. جهت‌شناسی.
- ۹۹ ۴. انضباط وقت.
- ۱۰۰ ۵. ضبط احساسات.
- ۱۰۰ ۶. طمأنینه.
- ۱۰۱ ۷. اعلام صلح و صفا با همه بندگان صالح خدا.
- ۱۰۲ تأثیر کلمه «الله اکبر».
- ۱۰۵ مسؤولیت ما نسبت به نماز خواندن خاندان خود.
- ۱۰۷ نماز ابا عبدالله در صحرای کربلا.

فصل سوم: توبه

- ۱۱۲ تحلیل توبه از نظر روانی.
- ۱۱۴ انسان، یک شخص مرکب.
- ۱۱۷ شرایط پیدایش توبه.
- ۱۲۰ یادای از مرحوم حاج میرزا علی آقا شیرازی.
- ۱۲۲ نصیحت علی علیه السلام.

۱۲۶	حدیث قدسی.....
۱۲۸	تائب صحرای کربلا..... □
۱۳۱	مهلت توبه.....
۱۳۵	توبه از نظر علی علیه السلام
۱۳۵	رکن اول توبه: پشیمانی برگزیده.....
۱۳۹	رکن دوم: تصمیم به عدم بازگشت.....
۱۴۰	شرط اول توبه: بازگرداندن حقوق مردم.....
۱۴۱	شرط دوم: ادای حقوق الهی.....
۱۴۳	شرط اول که ۱، توبه.....
۱۴۳	شرط دوم که ۲، توبه.....
۱۴۴	دو تعبیر قرآنی.....
۱۴۵	کار مختص انبیا و اهل بیت.....
۱۴۶	توبه بشار حافی.....
۱۴۷	توبه ابولبابه.....
۱۵۰	توبه زهیر بن القین.....

فصل چهارم: هجرت و جهاد

۱۵۴	تعریف هجرت.....
۱۵۷	برداشت غلط برخی متصوفه.....
۱۵۸	هدف و نیت در جهاد اسلامی.....
۱۶۰	طالب علم، مهاجر الی الله.....
۱۶۱	امام حسین علیه السلام ، مهاجر و مجاهد..... □
۱۶۶	هجرت از گناهان.....
۱۶۸	جهاد با نفس.....
۱۷۰	تفسیر انحرافی.....
۱۷۲	نیت جدی بر هجرت و جهاد.....
۱۷۴	روایای یکی از علمای بزرگ..... □
۱۸۱	ستایش سفر در اسلام.....
۱۸۳	برتری علمای سفر کرده.....
۱۸۶	مهاجرت از عادات.....
۱۸۸	درگیری با موانع.....

فصل پنجم: بزرگی و بزرگواری روح

۱۹۶	همت بزرگ در راه دانش.....
۱۹۷	همت بزرگ در جمع کردن ثروت.....

۱۹۸	همت بلند در مسیر جاه طلبی و مقام
۲۰۰	بزرگواری
۲۰۱	سخن پیامبر ﷺ
۲۰۲	سخنان علی علیه السلام
۲۰۶	خسارت تعلیمات متصوفه
۲۰۸	سخنان امام حسین علیه السلام

فصل ششم: ایمان به غیب

۲۱۵	معنی «غیب»
۲۱۷	راه ایمان آوردن به غیب
۲۱۹	ایمان به غیب
۲۲۰	امد غیبی، حساسی دارد
۲۲۱	داستان آیت نامه بروی و رفتن به مشهد
۲۲۳	پدبینی نسب به آیه جهان در میان روشنفکران
۲۲۵	آینده روشن از طریق

فصل هفتم: معیار انسانیت چیست؟

۲۳۰	انسان کامل و انسان ناقص
۲۳۱	نظریات مختلف درباره معیار انسانیت
۲۳۱	۱. علم
۲۳۲	۲. خلق و خوی
۲۳۳	انساندوستی
۲۳۵	۳. آزاده
۲۳۷	۴. آزادی
۲۳۸	۵. مسئولیت و تکلیف
۲۳۹	۶. زیبایی

فصل هشتم: مکتب انسانیت

۲۴۲	سقوط انسانیت از مقام خود در قرون اخیر
۲۴۵	ظهور دوباره انسانیت و تناقض پدیدآمده
۲۴۶	صلح کل
۲۴۷	تفاوت اساسی انسان با حیوان
۲۴۸	«دین انسانیت» اگوست کنت
۲۵۰	اختیار و مسئولیت انسان
۲۵۲	سعادت و لذت انسان
۲۵۳	تناقض در مکاتب اصالت انسان
۲۵۶	رابطه اصالت انسان با خدا
۲۵۹	فهرستها

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمهٔ چاپ چهارم

آزادی معنوی مجموعه‌ای است مشتمل بر پانزده سخنرانی از استاد شهید آیه‌الله مطهری به در زمانه و مکانهای مختلف ایراد شده‌اند و وجه مشترک همهٔ آنها این است که موضوع آنها مسائل معنوی و مربوط به خودسازی و تزکیهٔ نفس است. اگرچه در خلال سخنرانیها گاه به مسائل اجتماعی نیز اشاره شده است. از چاپ اول این کتاب حدود ۲۲ سال می‌گذرد و در این مدت این کتاب از اقبال زیادی برخوردار بوده است، چنانکه تعداد چاپ آن شده‌ای بر این مدعاست. چند چاپ اول این کتاب به نام «گفتارهای معنوی» منتشر گردید ولی نظر به اینکه یکی از عناوین سخنرانیها «آزادی معنوی» بود که شامل مطالب سایر سخنرانیها نیز می‌شد، بهتر آن دیده شد که نام کتاب به «آزادی معنوی» تغییر یابد.

در چاپ نوزدهم دو سخنرانی یعنی دو گفتار اول از چهار گفتار فصل دوم (عبادت و دعا) اضافه شد و علت آن این بوده است که نوارهای آن بعداً به دست ما رسید.

مطالب کتاب در هشت فصل مرتب شده است و هر فصل شامل

یک یا چند سخنرانی است. تاریخ و مکان ایراد هر سخنرانی در ابتدای فصل مربوط ذکر شده است.

چاپ اول آزادی معنوی در سال ۱۳۶۵ منتشر شده است. از آن تاریخ تاکنون جهت عرضه بهتر و شکیل تر، این کتاب سه نوبت حروفچینی مجدد گردیده است، یک بار در چاپ نوزدهم، بار دیگر در چاپ سیام و بار سوم در چاپ چهلم، و طبعاً در هر نوبت، ویرایش جدید صورت گرفته و اصلاحات جزئی لازم انجام پذیرفته است. در این چاپ، طرح جلد نیز تغییر یافته است و در مجموع، این چاپ با مزایای بیشتری نسبت به چاپهای گذشته منتشر می شود و امیدواریم که نهایت خاطر علاقه مندان به آثار اسلام شناس عظیم الشان شهید ابوالفتح طهری را فراهم آورد.

مطالعه این کتاب، گذشته از اینکه خواننده محترم را با بُعد معنوی شخصیت اساتید سید مطهری آشنا می سازد، وی را گام به گام به سوی خودسازی و تقویت حرکت می دهد و در واقع یک سلوک معنوی است، همان چیزی که همه ما سخت بدان نیازمندیم، زیرا بسیاری از مشکلات جامعه ما از اوضاع مادی، فرهنگی و سیاسی ناشی از عدم خودسازی و بی تقوایی و سایر تریلات نفسانی بودن است. این جمله از آن متفکر شهید در همین کتاب است که «آزادی اجتماعی بدون آزادی معنوی میسر و عملی نیست». برای حل مشکلات اجتماعی، ابتدا باید سراغ آدم سازی و تهذیب نفوس رفت. کار مهم پیامبران و اولیاء خدا نیز همین بوده است. مطالعه این کتاب، گامی است در این راه، و برای عارف و عامی سودمند و فرح زاست. از خدای متعال توفیق خدمت مسألت می کنیم.

۹ شهریور ۱۳۸۷

برابر با ۲۸ شعبان ۱۴۲۹

موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره)